

5. Олейникова Г.А. Прием когнитивного остранения в методологии научной фантастики. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2013. Вип. 2. С. 108–114.
6. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). К.: Фітосоціоцентр, 1999. 148 с.
7. Bradbury, Ray. *The Martian Chronicles*. New York: Simon & Schuster, 2012. 256 p.
8. Oldham Andrew. *Ray Bradbury: the Martian Storyteller//The Short Story* (ed. Ailsa Cox). Cambridge: Cambridge Scholar Publishing, 2009. P. 142–154.
9. Patrick Parrinder. *Science Fiction: It's Criticism and Teaching*. The New Accent Series. London: Routledge, 2003. 162 p.
10. Rabkin Eric. *The Fantastic in Literature / Rabkin Eri*. Princeton, NJ: Princeton UP., 1976. 124 p.

УДК 811.111'373.612.2

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.2.2>

КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА ДЛЯ ОПИСУ КОНЦЕПТУ СУМНІВ

CONCEPTUAL METAPHOR FOR DESCRIPTION OF CONCEPT DOUBT

Ніжнік Л.І.,

orcid.org/0000-0003-1411-0561

*аспірант кафедри германського, загального та порівняльного мовознавства
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

Стаття розглядає образні мовні засоби актуалізації концепту СУМНІВ у сучасному англomовному дискурсі та встановлює ряд його конвенційних та художніх когнітивних метафор. Метод концептуальної метафори дозволяє дослідити базові кореляції свідомості, якими оперує носій при створенні лексичних засобів реалізації концепту. Метафоричні моделі «X – це Y» відображають існуючий у свідомості носіїв мови взаємозв'язок між поняттєвими сферами за рахунок висвітлення одних властивостей референта і приховування інших. Інформацію про конвенційні метафори черпаємо зі спеціальних словників, де зафіксовані усталені словосполучення та ідіоми з номінаціями сумніву, що базуються на систематичних кореляціях між явищами у нашому досвіді. Художні метафори простежуються у художніх творах, тому що вони є результатом творчої уяви автора. Стаття досліджує концептуальні метафори у сучасних англomовних художніх творах.

Інструментарій теорії концептуальної метафори дозволяє встановити зону перехресного картування для концепту СУМНІВ. Концепт СУМНІВ взаємодіє з доменами, що формують орієнтаційні метафори (ВНИЗУ, СУБ'ЄКТ СУМНІВУ В ЦЕНТРИ), онтологічні метафори (КОНТЕЙНЕР, ОБ'ЄКТ, РІДИНА, РЕЧОВИНА, ЖИВА ІСТОТА (субдомени ЛЮДИНА, РОСЛИНА, ТВАРИНА)), та структурні метафори (ЯВИЩЕ ПРИРОДИ, ХВОРОБА, КОЛІР, НЕРОЗБІРЛИВИЙ ЗВУК, ЗАПИТАННЯ, ТЯГАР, ПЛУТАНИНА, ВИГОДА). Художні метафори утворюються шляхом розширення (напр. СУМНІВ Є ЛЮДИНОЮ -> СУМНІВ Є ЛЮДИНОЮ, ЯКА НАСМІХАЄТЬСЯ), нарощування (напр. СУМНІВ Є ОБ'ЄКТОМ -> СУМНІВ Є ДЗЕРКАЛОМ) чи поєднання (напр. СУМНІВ Є РОСЛИНОЮ та СУМНІВ Є РУХОМ ВНИЗ) конвенційних метафор, і включають наступні корелятивні домени: ЇЖА, ДЗЕРКАЛО, ХВИЛЯ, ГАРЯЧА РІДИНА, ПРОТИВНИК, НАТОВП, ЛЮДИНА, КОТРА НАСМІХАЄТЬСЯ, ЗЕРНО, ПЕЛЮСТКИ РОСЛИНИ, ЩО ВІДЦВІЛА, КІТ, ХМАРА, ПОВІТРЯ, ТІНЬ, СВІТЛО, ХОЛОД.

Ключові слова: концепт, сумнів, метафора, когнітивна лінгвістика, художній дискурс.

The article examines figurative language means of actualizing the DOUBT concept in modern English discourse and establishes a number of its conventional and artistic cognitive metaphors. The method of conceptual metaphor makes it possible to investigate the basic correlations of consciousness, which are operated by a person when creating lexical means of concept realization. Metaphorical model "X is Y" reflects the relationship between conceptual spheres existing in the minds of native speakers by highlighting some properties of the referent and hiding others. We draw information about conventional metaphors from special dictionaries, which include collocations and idioms with nominations of doubt, based on systematic correlations between phenomena in our experience. Artistic metaphors are found in works of art because they are the result of the creative imagination of the author. The article explores conceptual metaphors in contemporary English-language fiction.

The conceptual metaphor theory toolkit allows establishing a cross-mapping zone for the DOUBT concept. The concept of DOUBT interacts with domains forming orientational metaphors (BELOW, SUBJECT OF DOUBT IS IN THE CENTER), ontological metaphors (CONTAINER, OBJECT, LIQUID, SUBSTANCE, LIVING BEING (subdo-

main HUMAN, PLANT, ANIMAL)), and structural metaphors (NATURAL PHENOMENON, DISEASE, COLOR, UNINTELLIGIBLE SOUND, QUESTION, BURDEN, CONFUSION, BENEFIT). Artistic metaphors are formed by expansion (e.g. DOUBT IS A MAN -> DOUBT IS A MOCKING PERSON), elaboration (e.g. DOUBT IS AN OBJECT

-> DOUBT IS A MIRROR) or combination (e.g. DOUBT IS A PLANT and DOUBT IS MOVING DOWN) of conventional metaphors, and include the following correlative domains: FOOD, MIRROR, WAVE, HOT LIQUID, OPPONENT, CROWD, MOCKING PERSON, SEED, PETALS OF AN OUTBLOWN PLANT, CAT, CLOUD, AIR, SHADOW, LIGHT, COLD.

Key words: concept, doubt, metaphor, cognitive linguistics, artistic discourse.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку лінгвістики характеризується увагою до вивчення концепту, як «оперативної і змістової одиниці пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи й мови мозку, всієї картини світу, відображеної у психіці людини» [3, с. 90]. Сумнів належить до психічного та емоційного досвіду людини і реалізується у мові рядом мовних засобів. Концептуальна метафора – метод дослідження концепту СУМНІВ, що дозволяє встановити базові кореляції свідомості, якими оперує носій при створенні його лексичних засобів реалізації. Концептуальна метафора відображає образну сторону досліджуваного концепту, що «відсилає абстрактний концепт до матеріального світу» [6, с. 20]. Концептуальна метафора керується досвідом, набутим в результаті спільної діяльності етносу, вона звернена до мислення, пізнання, свідомості та концептуальних систем [1, с. 5]. Дослідження СУМНІВУ та інших концептів для опису внутрішнього світу людини дозволяє дослідити їх концептуалізацію та когнітивні ознаки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Це дослідження проводиться з урахуванням теорії концептуальної метафори, започаткованої Лакофф Дж. та Джонсон М. у праці «Метафори, якими ми живемо» (1980) та праць Кьовечеша З. (2010), який досліджує художні метафори з когнітивної точки зору. Даний підхід використовується багатьма вітчизняними дослідниками (Вербицькою А. Е. (2018), Павлюк Х. Т. (2018), Олійник Н. А. (2018)) для розгляду різних концептів, таких як DISTRESS, FEAR, SCARCITY та ін.

Концептуальні метафори – це часткове розуміння одного концепту або концептуального домену в термінах іншого концепту або концептуального домену, де перший – це цільовий концепт/домен (target domain), а останній – концептуальний референт (conceptual referent). Концепт чи концептуальний домен, що залучається для порівняння, є вихідним концептом/доменом (source domain), або концептуальним корелятом (the conceptual correlate). Загальні концептуальні ознаки, що виявляються при порівнянні референта і корелята, утворюють зону перехресного

картування (cross-mapping) [17, с. 206–207]. «Картування, чи зв'язок ментальних просторів – це розуміння того, що об'єкт чи елемент одного ментального простору відповідає об'єкту чи елементу іншого» [17, с. 13–16].

Метафоричні моделі моделі відображають «існуючий у свідомості носіїв мови взаємозв'язок між поняттєвими сферами, яку можна уявити певною формулою: «X – це Y» («X подібний Y») (Олейник 2018, с. 23). Для осмислення одного і того ж референта можуть залучатися кілька корелятів: група концептуальних корелятів, за допомогою яких осмислюється певний референт, утворює діапазон метафори (range of metaphor) [16, с. 64]. Виявлення «концептуальних елементів» здійснюється за рахунок «висвічування» певних, релевантних контексту властивостей референта і «приховуванням» інших, які не задіяні [10, с. 1513].

Метафори як вираження природної мови можливі, тому що вони є метафорами концептуальної системи людини [17, с. 35]. У концептуальній системі виділяються «конвенційні» / «усталені» та «образні» / «творчі» метафори, де перші базуються на повторюваних і «систематичних кореляціях між явищами, фіксованими в нашому досвіді» і відображаються у повсякденному вживанні мови, а другі – на творчому, індивідуальному мисленні і виявляються у дискурсі [17, с. 97]. Образні метафори мають переважно естетичну функцію, модифікують сприйняття, додають емоційного забарвлення [11, с. 84]. Для образної метафори (*image metaphor*) вихідна й цільова площини однаково структуровані самі по собі. Цим вона відрізняється від багатьох концептуальних метафор, у яких абстрактна, менш структурована площина запозичує структуру в більш конкретної, знайомої та більш структурованої площини. Усталені метафори слугують основою для інших метафор [7, с. 108].

До конвенційних метафор належать орієнтаційні (просторові), онтологічні та структурні метафори. Орієнтаційні метафори пов'язані з орієнтацією в просторі: «верх – вниз», «всередині – ззовні», «попереду – позаду», «центр – периферія», «близько – далеко», «находження десь – віддалення від чогось». Орієнтаційні метафори надають концепту просторової орієнтації: наприклад, ЩАСЛИВИЙ ЦЕ ВЕРХ – СУМНИЙ ЦЕ НИЗ [2, с. 36]. Онтологічні метафори можуть відсилати до номінації, давати кількісну оцінку, визначати аспекти розгляду, визначати причини, визначати цілі й мотивацію дій. Онтологічні метафори використовуються для позначення абстрактних

понять в значенні більш конкретних (ДУМКА – МАШИНА). Онтологічні метафори зв'язані з різними видами об'єктів. Вони формують метафоричні моделі розуму і душі та дають можливість звернути увагу на різноманітні аспекти ментального досвіду [2, с. 49–53]. Структурні метафори дають можливість використовувати одне високоструктуроване і чітко виокремлене поняття для структурування іншого. Витоки структурних метафор лежать в систематичних кореляціях між явищами, фіксованими в нашому досвіді. Розглядаючи концептуальну метафору РАЦІОНАЛЬНА СУПЕРЕЧКА – ЦЕ ВІЙНА, науковці проводять концептуалізацію поняття раціональної суперечки в більш зручних для розуміння термінах фізичного конфлікту [2, с. 97–98].

Кьовечеш З. виокремлює чотири головні когнітивні механізми поетичного переосмислення концептуальних метафор, серед яких розширення (extension), що передбачає появу у концептосфері джерела образу додаткових концептуальних складників, нарощування (elaboration), в основі якого зміна ракурсу концептуалізації, поєднання (combining) при одночасній активації декількох базових концептуальних метафор, перегляд (questioning), що ставить під сумнів доречність метафор, укорінених у повсякденній свідомості [16, с. 47].

Завдання статті – виокремити конвенційні орієнтаційні, онтологічні та структурні концептуальні конвенційні та образні метафори на позначення концепту СУМНІВ, простежити когнітивні механізми формування художніх образів.

Виклад основного матеріалу. Усталені словосполучення та ідіоматичні вживання слів, які називають концепт, зафіксовані в словниках Oxford Collocations Dictionary [23] та The Free Dictionary [26], звідки черпаємо інформацію про конвенційні кореляції для описуваного концепту. Конвенційні метафори зустрічаються в художньо-нейтральному дискурсі, тоді як образні метафори – в художньому. Об'єктом дослідження для дослідження художніх метафор є сучасна художня англійська література. Номінаціями сумніву, крім *doubt*, є лексичні одиниці, що мають однакові семи значення з *doubt*, і включають такі номінації як *doubtfulness*, *uncertainty*, *unsureness*, *disbelief*, *distrust*, *hesitancy* та інші [4, с. 169].

Орієнтаційними метафорами для концепту СУМНІВ є **DOUBT IS DOWN / СУМНІВ Є ВНИЗУ**:

(1) *deep skepticism*, *deep reservation* [23, с. 682, 651] – сумнів може розміщуватись внизу на глибині.

(2) *raise doubts*, *give rise to suspicion*, *increase uncertainty* [23, с. 237, 777, 835] – сумнів можливо збільшити, підняти, тому DOUBT IS MOVING UP / СУМНІВ Є РУХОМ ВВЕРХ.

DOUBT EXPERIENCER IS IN THE CENTER OF DOUBT / СУБ'ЄКТ СУМНІВУ В ЦЕНТРІ СУМНІВУ:

(3) “*In the midst of the vast uncertainty that surrounded him, he knew that much*” [22, с. 578] – в даному прикладі спостерігається поєднання (combining) ще з однією когнітивною метафорою DOUBT IS A LIVING BEING / СУМНІВ – ЖИВА ІСТОТА, оскільки сумнів оточує.

Онтологічними метафорами для концепту СУМНІВ є:

DOUBT IS A CONTAINER / СУМНІВ Є КОНТЕЙНЕРОМ:

(1) “*When in doubt, say Shakespeare. And when it's sport, say Michael Jordan*” [24, с. 102] – ідіома *in doubt* свідчить про те, що в сумніві можна перебувати, тому сумнів корелює з контейнером.

DOUBT IS AN OBJECT / СУМНІВ Є ОБ'ЄКТОМ:

(1) *to cast doubt*, *to throw doubt* [23, с. 237] – сумнів можливо кидати, як річ.

(2) *to remove doubt*, *to dispel doubt* [23, с. 237] – сумнів можливо пересувати, як річ.

(3) *to hide disbelief* [23, с. 220], *to harbor doubts* [23, с. 237] – сумнів можливо сховати, затаїти, як річ.

(4) *beyond / without a shadow of doubt* [23, с. 237] – сумнів, як і об'єкт, має фізичне втілення і може кидати тінь.

(5) *room for doubt* [26] – сумнів займає певне місце.

(6) *shred of doubt* [26] – сумнів як ціле, складається з частин.

(7) “*The man's voice is still cold, but I can detect a slight edge of doubt*” [9, с. 36] – сумнів має краї.

(8) Образною метафорою, що є нарощуванням (elaboration) цієї концептуальної метафори, є метафора DOUBT IS FOOD / СУМНІВ Є ЇЖЕЮ у прикладі: “*Otherwise I will carry that waft of uncertainty forever*” [9, с. 386], де сумнів має неприємний присмак, а смак є властивістю їжі.

(9) Нарощуванням (elaboration) базової метафори є кореляція DOUBT IS A MIRROR / СУМНІВ Є ДЗЕРКАЛОМ: “*What excited her about her achievement was its design, the pure geometry and the defining uncertainty which reflected, she thought, a modern sensibility*” [9, с. 67], де сумнів відображає думки суспільства.

DOUBT IS LIQUID / СУМНІВ Є РІДИНОЮ:

(1) *to be filled with misgivings* [23, с. 499] – сумнів може бути рідиною і наповнювати собою певний контейнер.

До образних метафор з цією базовою кореляцією відносяться:

(2) метафори, що утворилися через нарощування (elaboration) базової концептуальної метафори ще однією кореляцією DOUBT IS A WAVE / СУМНІВ Є ХВИЛЕЮ: “*A ripple of doubt runs through me*” [9, с. 91], “*Though cold waves of disbelief and panic kept hitting me, it all seemed highly unreal and I kept glancing around for him, struck again and again by the absence of his voice among the others...*” [25, с. 186] – в цих прикладах сумніви порівнюються з хвилями, які можуть бути різними за силою та величиною.

(3) метафори, що утворилися через поєднання (combining) базової кореляції з орієнтаційною концептуальною метафорою DOUBT IS MOVING UP / СУМНІВ Є РУХОМ ВВЕРХ: “*I know, despite all the gloom and self-doubt that bubbles up from the deep when you get dumped, that you did not represent my last and best chance of a relationship*” [14, с. 27] – в цьому прикладі сумнів порівнюється з водою, що виринає з глибини.

(4) метафори, що утворилися через розширення (extension) концептуальної метафори на DOUBT IS HOT LIQUID / СУМНІВ Є ГАРЯЧОЮ РІДИНОЮ: “*She replaced the receiver carefully, doubts seething in her tired brain*” [27, с. 171] – приклад показує, що сумнів може кипіти.

DOUBT IS A SUBSTANCE / СУМНІВ Є РЕЧОВИНОЮ:

(1) “*I asked, disbelief quickly melting into fury*” [19, с. 253] – сумнів топиться та переходить у інший стан.

DOUBT IS A LIVING THING / СУМНІВ Є ЖИВОЮ ІСТОТОЮ:

(1) *growing doubt* [23, с. 237] – сумнів росте.

(2) “*Greville caught her uncertainty*” [12, с. 256] “*Zaphod thought hard about this and doubts seemed to cross his minds*” [8, с. 231] – сумнів рухається, як жива істота, яку можливо спіймати, він пересувається з одного місця на інше.

DOUBT IS A PERSON / СУМНІВ Є ЛЮДИНОЮ:

(1) “*... to remove any last remaining trace of doubt from my mind, and I feel sick*” [14, с. 73] – сумнів залишає слід.

(2) “*When he lifted the clinging, silky dress again he thought her look of uncertainty mirrored his own*” [9, с. 33] – сумнів має погляд.

(3) “*Her anger was so palpable and righteous in the face of Jane’s doubts*” [21, с. 193], “*Seeing he*

meant it, the almost comic mask of hate and defiance below the dark sunburst of the kid’s afro broke into a hurt, agonized grimace of disbelief” [15, с. 48] – сумнів має обличчя, інколи сумнів спотворює його.

(4) “*Adrift in an air of charged significance, doubt struck me: was it a real memory, had he really spoken those words to me, or was I dreaming?*” [25, с. 59] – сумнів може вдарити.

Нарощуванням цієї метафори є DOUBT IS AN OPPONENT / СУМНІВ Є ПРОТИВНИКОМ:

(5) “*Annie was new ground for him, caring for someone the way he did, and the uncertainty twisted his gut*” [19, с. 166] – сумнів завдає фізичного болю.

Нарощування (elaboration) цієї метафори метафорою DOUBT IS A CROWD / СУМНІВ Є НАТОВПОМ дозволяє створити образну метафору в наступному прикладі:

(6) “*But soon fresh doubts and fears began to crowd around me and it was all I could do not to run out of the apartment yelling her name*” [25, с. 33] – сумніви оточують та давлять своєю присутністю, що викликає бажання втечі у експерієнцера сумніву.

Розширенням (extension) цієї базової кореляції є DOUBT IS A MOCKING PERSON / СУМНІВ Є ЛЮДИНОЮ, КОТРА НАСМІХАЄТЬСЯ:

(7) “*No,*” he said; then, matter-of-factly: “*I’m married.*” “*I saw her,*” she said with a kind of *smirking doubtfulness* that made Richards want to smash her [15, с. 104] – сумнів насміхається.

DOUBT IS A PLANT / СУМНІВ Є РОСЛИНОЮ:

(1) Нарощуванням (elaboration) цієї метафори є образна метафора DOUBT IS A SEED / СУМНІВ Є ЗЕРНОМ: “*I thought it would be next to impossible—that you would be so sure of the truth that I would have to lie through my teeth for hours to even plant the seed of doubt in your head*” [19, с. 256] – для того, щоб людина засумнівалася багато не потрібно, бо зерно сумніву має властивість проростати.

(2) Розширенням (extension) цієї метафори є також образна метафора DOUBT IS PETALS OF AN OVERBLOWN PLANT / СУМНІВ Є ПЕЛЮСТКАМИ РОСЛИНИ, ЩО ВІДЦВІЛА: “*all her misgivings had fallen away gently like the petals of an overblown rose*” [20, с. 117], що свідчить про те, що сумніви можуть легко зникати, як опадають пелюстки троянди, що відцвіла. У цьому прикладі спостерігається поєднання (combining) орієнтаційної базової метафори DOUBT IS MOVING DOWN / СУМНІВ Є РУХОМ ВНИЗ.

DOUBT IS AN ANIMAL / СУМНІВ Є ТВАРИНОЮ:

(1) *gnawing doubt* [23, с. 237] – сумнів гризе, як тварина.

(2) Нарощуванням (elaboration) цієї метафори є DOUBT IS A CAT / СУМНІВ Є КОТОМ, через те, що сумніви прокрадаються непомітно, як коти: “*But it became unavoidable, because when Jackie expressed doubts about him, I had to nurture those doubts as if they were tiny, sickly kittens, until eventually they became sturdy, healthy grievances, with their own cat doors, which allowed them to wander in and out of our conversation at will*” [14, с. 16].

До структурних метафор відносимо:

DOUBT IS A NATURAL PHENOMENON / СУМНІВ Є ЯВИЩЕМ ПРИРОДИ, тому що явище природи можливо наочно побачити чи відчутти, воно не має певного конкретного втілення, однак має ряд ознак і властивостей, які структурують знання про нього. Нарощуванням (elaboration) цієї базової метафори є кореляції:

(1) DOUBT IS A CLOUD / СУМНІВ Є ХМАРОЮ, тому що сумнів нависає, як хмара: *Under a cloud of suspicion* [23, с. 777], “*A little hesitation hovered over the ordering of drinks – all but one of her students, a grad, were under the legal limit*” [24, с. 209].

(2) DOUBT IS THE AIR / СУМНІВ Є ПОВІТРЯМ, тому що він відчувається в повітрі та атмосфері: *Atmosphere of mistrust, climate of mistrust* [23, с. 501], “*...doubt was an almost palpable current in the air between them*” [12, с. 256].

(3) DOUBT IS SHADOW / СУМНІВ Є ТІННЮ, тому що він затьмарює обличчя експерієнцера: “*Doubt passed over his face like a shadow*” [13, с. 97].

(4) DOUBT IS LIGHT / СУМНІВ Є СВІТЛОМ, тому що він проявляється мерехтінням і спалахом в очах: “*He turned to look at me, flash of uncertainty in his eyes*” [25, с. 407], “*As if aware of his gaze she looked up sharply, and he caught the flicker of uncertainty in the glowing brown eyes*” [12, с. 65].

(5) DOUBT IS COLD / СУМНІВ Є ХОЛОДОМ, тому що він морозить і сковує дії: “*It seemed almost better at this point to invite violence than to continue in this freezing uncertainty*” [12, с. 308].

DOUBT IS A DISEASE / СУМНІВ Є ХВОРОБОЮ:

(1) Сумніви мучать людину, яка їх переживає, завдають фізичного дискомфорту: “*All of her doubts plagued her*” [8, с. 100].

(2) Сумніви, як хвороба, трапляються приступами: “*I felt a pang of doubt, staring at the house, deep in shadow*” [19, с. 190].

DOUBT IS COLOUR / СУМНІВ Є КОЛЬБОРОМ: “*There were no instructions for*

“*gray area*” or “*uncertainty*”, but someone had helpfully included a last-minute handwritten note toward the bottom of the table of contents” [28, с. 243] – сумнівне є сірого кольору.

DOUBT IS AN UNINTELLIGIBLE SOUND / СУМНІВ Є НЕРОЗБІРЛИВИМ ЗВУКОМ: “*I give a grunt of disbelief*” [9, с. 48] – сумнів проявляється нерозбірливим бурчанням.

DOUBT IS A QUESTION / СУМНІВ Є ЗАПИТАННЯМ: “*Yet you’re drawn to her more strongly than any other woman in town?*” This was a *question of disbelief* rather than a *statement of fact* [18, с. 78] – сумнів пов’язують із запитаннями, а не з фактичними твердженнями.

DOUBT IS A BURDEN / СУМНІВ Є ТЯГАРЕМ: “*If they could establish a prolonged pattern of criminal assault on prostitutes, it would ease police doubts over the meager evidence pointing to Simon’s involvement in the murders of Landy, Wallader, and Harris*” [27, с. 335] – сумніви обтяжують.

DOUBT IS CONFUSION / СУМНІВ Є ПЛУТАНИНОЮ: “*Into this baffling uncertainty, Andras and Klara’s child would be born*” [12, с. 449] – сумнів пантеличить людей.

DOUBT IS A BENEFIT / СУМНІВ Є ВИГОДОЮ: “*Your mother, of all people, will understand. Give her the benefit of the doubt*” [18, с. 150] – коли людина сумнівається, тоді вона не може визнати когось винним у чомусь.

Отже, в результаті дослідження виокремлено концептуальні метафори для опису образної сторони концепту СУМНІВ. Конвенційними метафорами для концепту є орієнтаційні метафори (DOUBT IS DOWN / СУМНІВ Є ВНИЗУ, DOUBT EXPERIENCER IS IN THE CENTER OF DOUBT / СУБ’ЄКТ СУМНІВУ В ЦЕНТРІ СУМНІВУ), онтологічні метафори (DOUBT IS A CONTAINER / СУМНІВ Є КОНТЕЙНЕРОМ, DOUBT IS AN OBJECT / СУМНІВ Є ОБ’ЄКТОМ, DOUBT IS LIQUID / СУМНІВ Є РІДИНОЮ, DOUBT IS A SUBSTANCE / СУМНІВ Є РЕЧОВИНОЮ, DOUBT IS A LIVING THING / СУМНІВ Є ЖИВОЮ ІСТОТОЮ, DOUBT IS A PERSON / СУМНІВ Є ЛЮДИНОЮ, DOUBT IS A PLANT / СУМНІВ Є РОСЛИНОЮ, DOUBT IS AN ANIMAL / СУМНІВ Є ТВАРИНОЮ) та структурні метафори (DOUBT IS A NATURAL PHENOMENON / СУМНІВ Є ЯВИЩЕМ ПРИРОДИ, DOUBT IS A DISEASE / СУМНІВ Є ХВОРОБОЮ, DOUBT IS COLOUR / СУМНІВ Є КОЛЬБОРОМ, DOUBT IS AN UNINTELLIGIBLE SOUND / СУМНІВ Є НЕРОЗБІРЛИВИМ ЗВУКОМ, DOUBT IS

A QUESTION / СУМНІВ Є ЗАПИТАННЯМ,
DOUBT IS A BURDEN / СУМНІВ
Є ТЯГАРЕМ, DOUBT IS CONFUSION / СУМНІВ
Є ПЛУТАНИНОЮ, DOUBT IS A BENEFIT /
СУМНІВ Є ВИГОДОЮ. Художні метафори утво-
рюються шляхом розширення, нарощування чи
поєднання конвенційних метафор і включають
наступні метафори DOUBT IS FOOD / СУМНІВ
Є ЇЖЕЮ, DOUBT IS A MIRROR / СУМНІВ
Є ДЗЕРКАЛОМ, DOUBT IS A WAVE / СУМНІВ
Є ХВИЛЕЮ, DOUBT IS HOT LIQUID / СУМНІВ
Є ГАРЯЧОЮ РІДИНОЮ, DOUBT IS AN
OPPONENT / СУМНІВ Є ПРОТИВНИКОМ,

DOUBT IS A CROWD / СУМНІВ Є НАТОВПОМ,
DOUBT IS A MOCKING PERSON / СУМНІВ
Є ЛЮДИНОЮ, КОТРА НАСМІХАЄТЬСЯ,
DOUBT IS A SEED / СУМНІВ Є ЗЕРНОМ,
DOUBT IS PETALS OF AN OVERBLOWN
PLANT / СУМНІВ Є ПЕЛЮСТКАМИ РОСЛИНИ,
ЩО ВІДЦВІЛА, DOUBT IS A CAT / СУМНІВ
Є КОТОМ, DOUBT IS A CLOUD / СУМНІВ
Є ХМАРОЮ, DOUBT IS THE AIR / СУМНІВ
Є ПОВІТРЯМ, DOUBT IS SHADOW / СУМНІВ
Є ТІННЮ, DOUBT IS LIGHT / СУМНІВ
Є СВІТЛОМ, DOUBT IS COLD / СУМНІВ
Є ХОЛОДОМ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Арутюнова Н.Д. Метафора и дискурс. *Теория метафоры* / за ред. Н.Д. Арутюновой и М.А. Журиной. Москва : Прогресс, 1990. С. 5–32.
2. Джонсон М., Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живём. Москва : Едиториал УРСС, 2004. 256 с.
3. Кубрякова Е.С. Язык и знание. Москва : Языки славянской культуры, 2004. 560 с.
4. Ніжнік Л.І. Мовні засоби номінації емоції сумніву. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*. Чернівці : Родовід, 2019. Вип. 1 (17). С. 165–175.
5. Олейник Н.А. Образні засоби вираження концепту НЕСТАЧА в дискурсі ЗМІ. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2018. 87. С. 20–26. <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2018-87-02>
6. Попова З.Д., Стернин Й. А. Очерки по когнитивной лингвистике. Воронеж, 2001. 191 с.
7. Розвод Е.В. Вербалізація концепту SUN : лінгвокультурний аспект (на матеріалі американського варіанта англійської мови) : дис... канд. філол. наук : 10.02.04. Луцьк, 2017. 263 с.
8. Bryant N. *Mistress no more*. New York : Kensington Pub. Corp., 2011. 320 p.
9. Collins S. *Catching Fire*. New York : Scholastic Press, 2013. 400 p.
10. Coulson S. Blending and Coded meaning : Literal and Figurative Meaning in Cognitive Semantics. *Journal of Pragmatics*. 2005. Vol. 37–10. P. 1510–1536.
11. Cruse A. *A Glossary of Semantics and Pragmatics*. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. 198 p.
12. Feather J. *A husband's wicked ways*. New York : Pocket Star Books, 2009. 512 p.
13. Hawkins P. *The Girl on the Train*. London : Transworld Publishers, 2015. 416 p.
14. Hornby N. *High Fidelity*. London : Victor Gollancz Ltd., 1995. 256 p.
15. King S. *The Running Man*. New York : Signet, 1999. 336 p.
16. Kövecses Z. *Metaphor : A Practical Introduction*. Oxford : Oxford University Press, 2010. 375 p.
17. Lakoff G. *Metaphors We Live By*. London : University of Chicago Press, 2003. 276 p.
18. Macomber D. *Cottage by the Sea*. Ballantine Books, 2018. 352 p.
19. Meyer S. *New Moon*. New York : Little, Brown Books for Young Readers. 21 st edition. 2006. 608 p.
20. Meyer S. *The Twilight*. New York : Little, Brown Books for Young Readers, 2005. 544 p.
21. Moriarty L. *Big Little Lies*. New York : G. P. Putnam's Sons, 2014. 460 p.
22. Orringer J. *The invisible bridge*. New York : Alfred A. Knopf, 2010. 786 p.
23. *Oxford Collocations Dictionary for students of English (OCD)*. Oxford University Press, 2008. 897 p.
24. Smith Z. *On Beauty*. Penguin Books, 2006. 445 p.
25. Tartt D. *The Goldfinch*. New York : Little, Brown and Company, 2016. 976 p.
26. *The Free Dictionary (TFD)*. URL : <https://www.thefreedictionary.com/> (дата звернення : 12.11.2022).
27. Walters M. *The Dark Room*. New York : GP Putnam's Sons, 1996. 400 p.
28. Weisberger L. *The Devil Wears Prada*. New York : Doubleday, 2003. 360 p.